

sem se ga iz „Golosa“ navadil; v vseh svojih konsekvencah on še krojača na ruski prestol ne spravi po amerškem izgledu, tem menj more doseči to, česar se zapad tako boji. Meni, se vé da, dasiravno ni taka zmeja, se nič prav ne dopada Golozov nihilizem. Zato sem prav zadovoljen z Birževimi i Moskovskimi „Vedomostjami“, ktere mirno i spodobno, pa z neovrgljivimi dokazi izsledujejo, da je klasičesko obrazovanje tako potrebno ruskemu narodu, kakor vsakemu drugemu, i da realne in tehnične šole se morajo sorazmerno z gimnazijami množiti i zboljševati.

Ta teden nadaljujejo skoraj vsi listi prepír o tej stvari. Menda v 14 dneh pride stvar v državni svét na pretresovanje i bo potem rešena. Vse je radovedno, kako, — a skoraj ni dvomiti, da precej v smislu Moskovskih „Vedomosti“, to je, za klasicizem. — Tako ruski „narod guljajet i volnujet“.

Znamenito se je te dni neka sodba pred „prisežniki“ istekla. Sedemnajst let staro dekle je bilo zatoženo, da je svojega novorojenca umorila i ona je tudi vse obstala, zavolj česar jo je prokuror (državni pravdnik) tožil. Prisežni pa so našli stvar tako, da so dekle nedolžno spoznali — i ljudstvo je bilo z njihovo rzsodbo prav zadovoljno. — Ta stvar spominja na drugi slučaj, ki se je bil menda pred dvema letoma tukaj pripetil. Takrat je bil obdolžen trgovec o goljufiji z menjicami. Prokuror je trdil, da ga ne more tožiti, prisežni pa so ga spoznali krivega. Sodniki so bili v zadregi, i prisežni razpuščeni pa drugi zbrani. Ti so ga pa sopet proti mnenju prokurorja krivega spoznali i na to je bil obsojen.

Ako je človek živel v kakem središču srednjeevropejske kulture, kjer je skoraj vse, kar je slišal i čital o Rusiji, le surovost i barbarstvo, ter se v dveh do treh dneh znajde v Petrogradu na Njevskem, lahko misli, da se je hlapon zmotil, ter ga pridrdral, ne v Petrograd, a v Lipsijo ali kako drugo „papierno“ mesto. Skoraj ni drugače mogoče, kakor da ga tukaj najpred nagovori vedomoščik; kamor se po Njevskem obrne, tam mu ti prodajalci vsakdanje zgodovine naproti kričé: „Vedomosti“! „Novejšije telegrami“! „Golosi“! „Birževija“! „Peterburskija“! „Moskovskija“! „Nedelja“! „Delo“! „Vsemirnaja“! „Vestnik Jevropi“! — celi strašen register jim teče, kakor staruški roženkranec. Pa kmalu zapazijo, da jim je „delo z inostrancem“ i naglo spremene imenik: „Gazeti francuskija“! „nemeckija“! „illustrovannija“! — Tako gre od sedmih jutra do enajstih ponoči, kdor ni pred torbe razprodal.

S časniki vsake vrste je Petrograd, hvala Bogu, obdarovan, kakor „Vjatka, semi (sedem) gorodov matka“ s hlebom. *) Veliki dnevni listi, kakor tudi večidel tedniki i mesečni literarni listi so izvrstno vredovani, manj hvale vredni so vsi mnogobrojni šaljivi i literarni listi z ilustracijami, vrh tega ima vlada skoraj za vsak od delj „pravljénija“ svoj žurnal.

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Štajarskega. (Naši štajarski slovenski poslanci) so se večidel 29. aprila odpeljali na Dunaj, kjer imajo v pondeljek razgovore z ministerskim predsednikom Hohenwartom in menda tudi z drugimi ministri. Želimo jim in nam mnogo dobrega vspeha. — Iz gotovega vira zvedamo, da je kat. tiskovno društvo v Mariboru kupilo lastnino „Slov. Gospodarja“ in da bode društvo ta list s 1. julijem začelo izdajati. Prazno pa

*) V ruskih gostilnicah sploh se kruh ne plačuje.

je vse ono pisarjenje v ljubljanskih in mariborskih nemških listih, kakor da g. Alešovec prevzame vredništvo imenovanega lista, kar se nam ravno tako iz zanesljivega vira poroča. — Tako piše „Slov. Narod“.

V Gorici 27. aprila. ☉. — Čast Bogu! Preteklo nedeljo, 2. po véliki noči, smo imeli v semeniščini kapele v prvo v Gorici (kolikor je mogoče iz zgodovine in ustnih izročil posneti), popolno popoldansko službo Božjo v slovenskem jeziku, to je, krščanski nauk s prižnice za odraščene in litanije z blagoslovom. *) — Vvodni govor, skoz in skoz jednat in okolnostim primeren, je imel podvodja bogosl. semenišča gosp. Mih. Boltar, litanije z blagoslovom pa sam ravnatelj in profesor mons. dr. Hrast. — Kdor zna reči in dogodke opazovati, je z roko lahko potipal razloček med tem, kedar se ljudem v razumljivem jim jeziku sveta opravila opravljajo, — kedar se jim v čisti slovenščini in tako razločno molitve pojejo, kakor pri nas v nedeljo — in pa med tem, kedar se jim moli v tujem jeziku. — Slišim, da ima vpeljanje slovenskega popoldanskega opravila dvoje namenov: 1) ustreči občni želji in živi potrebi slovenskih prebivalcev našega od dne večega mesta — potrebi gledé na mnogovrstno spodkopavanje sv. vere; 2) ponuditi čč. bogoslovcem priliko, poslušati, kako naj bi se oni svojega posla lotili, kedar prestopijo v dušno pastirstvo. Vrstili se bodo menda v razlaganji sv. nauka predstojniki in mladi mašniki (prefekti) semeniščini in tako bo poslednjim sem. cerkev prava vadnica. Dosehmal so hodili bogoslovci v véliki cerkev ital. nauk poslušat, kterege pa večina ni umela; nova naredba je gotovo praktičniša. — Ene same reči se je bati, da ne bi namreč sem. cerkvice, akoravno precej prostorna, vendar bila premajhna, kajti že prvokrat je bila skor polna ljudi, da si se ni bila nova naredba še povsod razglasila. — Tako je tedaj rešeno tudi to — goreče vprašanje goriško. Zahvaliti se imamo zato njemu, ki so ga „Novice“ že enkrat naš „steber“ imenovale, mons. dr. Hrastu, kterege je po tem takem nek nepotrpežljiv dopisnik v „Slov. Narodu“ prenašlo obsodil. Vse pa, kar se je storilo in doseglo, je neodvisno od „kat.-polit. društva“ in laških njegovih odbornikov. Hvala tedaj, komur hvala gré!

Iz Gorice 28. aprila. — Ne bo ga ne mirú v Gorici. To je vže spet pokazal včerajšnji „Sočin“ občni zbor. Mislim, da o zidanji babilonskega stolpa ni bilo več zmešnjave, ko v tej seji v čitalničinih prostorih. „Olikani Slovenec“, „ustavnost“, „parlamentarizem“ — to so zreli našim politikarjem neznane reči. Pa kaj to! oni ne vedó več, kaj pomeni domača beseda „spodobnost“, da ne govorim o novoslovenski (?) „red“. Marsikaj je včera kazalo, da ste nekterim ona izraza enacega pomena z besedama „surovost“ in „porednost“. Toda čemu hočemo lupino griziti? Lotimo se raji koj jedra! — Šlo je za voljenje novega odbora, kateri naj bi ustrezal vsem goriškim Slovencem, ter edinil jih za dosežanje namenov, ki jih imamo zahodni Slovenci kot odlomek narodov in na ktere mora meriti tudi „Soča“ po svojih pravilih. Prvi rakov korak proti spravi je bil ta, da se je prepustilo prvosedništvo — ne „nepripravnemu“ Vales-u, kakor oni pot — ampak županu M. Dolijaku, kateri je znabiti mož na svojem mestu v deželni zbornici in županijski pisarnici Solkanški, a v „Soči“ nikakor ne. V „poljskem zboru“ je res težko vzdrževati red, ali vsaj resne in dobre volje

*) Kr. nauk je bil, ako se ne motim, do l. 1837. ali 1838. v farni cerkvi na Travniku slovenski, litanije pa ne. Pred kakimi 10 leti se je bil v semeniščini cerkvi vpeljal, ali še do tretjega pota se ni prišlo, iz vzrokov, ki jih nočem tu razlagati. Pis.

pa pravičnosti bi bilo trebalo prvosedniku. Zakaj ni prevzel prvosedništvo raji g. Klavžar sam? On, ki je znal od severja in vzhoda sklicati duhove, znal bi jih bil gotovo tudi prokleti, da ne bi bili reda motili in govornikom svobode kratili. Voljenje se je vršilo blizo kakor oni dan v Parizu. „Četrta stan“ — „narodna straža“ edinega politikusa v „Soči“ — kakor ga je nekdo imenoval — politikusa à la... (glej ilustracije Pariških zadev in oseb v „Figaro-u“ in „Kikiriki-ju“) je po njegovem povelji razvila rdečo zastavo in razglasila „goriško-slovensko občino“ („commune“). Potem ko je bil g. Klavžar bolehnega dr. Lavriča s pokloni in pohvalami, ki so se pričujočemu L. samemu gnjusile, od predsedništva odstavil,*) izvolilo je pokorno mu krdelo dr. Žigona za predsednika in — završki vse kompromise — vse poprejšnje odbornike vnovič potrdilo. Po Lavriču izpraznjeno mesto v odboru je podeljeno gosp. V. Stabelj-nu „slovenskemu duhovniku“ po volji bogov-odbornikov, tovaršu znanega „slovenskega duhovnika“ M. Vales-a. Volilcev je bilo 62; ali so pa bili vsi ti „Sočini“ udje, kdo vé? saj pri nas so „politiškega društva“ zbori javni. Izid včerajšnje volitve je zopet enkrat pokazal, da nekterim Sočanom ne gré niti za narodovo korist, niti za spravo, ampak samo osebno korist in za puhlo čast. Tužna majka Slava!

Iz Kamnegorice na Gorenskem 30. apr. (Tabor gorenski.) Komaj se je razširila po našem okraji novica, da bode tabor v Lescah, in že je ni kočice, kjer bi o njem ne bilo pomenkov. Narod naš se je začel zavdati, on pretehtuje svoje sedanje razmere, se posvetuje o zadevi razširjenja svoje izobraženosti, premišljuje svojo bodočnost in začel je marljiviše skrbeti za svoje boljše blagostanje; na kratko rečeno: slovenski narod na Gorenskem se je začel v narodnih in političnih zadevah gibati. Kdor še ne priznava, da so tabori najboljši pripomoček za izbujo zavesti in politično omiko ljudstva, ta naj se potruži v naše kraje in naj stopi med priprosti narod, in prepričal se bo tega sam. Domače ljudstvo samo že se pripravlja za to, da vredno sprejme taborite in priljubljena sokolovska društva iz Ljubljane, Kranja, Planine in Vipave, ki bodo pomogla v slovesnost tega dneva. Naznanila iz vseh krajev domače dežele, pa tudi naznanila iz Primorskega, Koroškega in Štajarskega nam dajajo radostno upanje, da se 29. maja Slovenci iz vseh pokrajin zedinijo v podnožji častitljivega Triglava in visoki vladi enoglasno naše težnje razodenejo; in še več: čuli smo že tudi o pohodu nekterih Hrvatov in Srbov, da pokažejo, da ideja jugoslavenska ni prazna domišljija. Po vsem pričakujemo, da gorenski tabor, gledé ljudske vdeležbe, ne bo zaostajal za taborom Vižmarskim. Da pa tabor ljudstvu bolj v spominu ostane, nameravajo ustanovitelji, kakor slišimo, ako jim bo čez taborske stroške kaj novcev ostalo, osnovati kako društvo, katero bode imelo namen za duševno ali materijalno blagostanje naroda skrbeti in s tem mislijo postaviti prvi duševni spominek narodnemu boritelju rajnemu dr. Tomanu, našemu rojaku. Bog daj le lepo vreme in gotovo sijajin bode tabor gorenski; zato že zdaj navdušeno kličemo: Živili taboriti v obliči velečastnega Triglava!

Od Šempetersko-Reške železnice 24. apr. — č. Delo na tej železnici zeló slabo, prav po polževo napreduje, kajti kmalu bode tri cela leta, kar so pri Šempetru in v predorih (tunelih) delati začeli, a zmirom pride kaka zapreka, da se zdaj tu zdaj tam delo ustavi,

*) Iskrenemu narodnjaku dr. Lavriču se je v kljub temu, da je pohvaljevanje Klavžarjevo ponižno zavračal, zaupanje izreklo.

in tako je do zdaj komaj več ko četrta dela narejenega, po nekterih krajih pa še celó nedotaknjena tla stojé. Lansko leto se je bilo francosko generalno podvzetništvo „Gobert Romand Levi & Comp.“ veči del s francoskimi manjšimi podvzetniki precej dobro dela poprijelo, a to ni dolgo časa trpelo; kmalu so se začeli med njimi prepiri, potem pa so začeli sém ter tje delo ustavljati. Pred nekaj dnevi je pa bilo po celi liniji popolnoma vse ustavljeno, ker se je neki glavno podvzetništvo delu odpovedalo, — zakaj? tega za gotovo ne vemo. Glavni vzrok je neki — tako pravijo — ker so po zeló nizki ceni delo vzeli tako, da jim ni bilo moč izhajati. Tako tedaj delo — razen pri Merečeh, 1½ milje od Šempetra, kjer je še nekoliko delalcev — popolnoma počiva in to ravno na spomlad ob času najugodnejšem za delo. Mnogo delalcev, ki so prišli od več krajev, moralo je naprej iti, nekteri pa, ki so ostali pričakovaje, da se jim danes ali jutri delo odpre, so v največih nadlogah; ubogi ljudje nimajo s čem živeti, kajti tudi zadnji sold jim je pošel in tako so nekteri prisiljeni, lepo imé „barabe“ nositi. Ako bode stvar tako napredovala, se še več let ne bomo po železnici v Reko peljali!*)

Iz Št. Vida v Ipavi 28. aprila. — Ko je bilo preteklo nedeljo pri cerkvah na Lozicah, Vrabcah in v Št. Vidu javno razglašeno, da bodo zemljišča od pristave v Otoščah senožeškega kneza Porcia 27. t. m. po javni dražbi v zakup (štant) dane, se je mnogo ljudstva včeraj zjutraj v pristavi v Otoščah zbralo. Okoli 9. ure pride od ene strani grajščinski oskrbnik Pavlin in njegov majar, od druge je pa mož v gnojnem košu kvinč vina dopeljal, katero se nam je prijazno piti ponujalo; in res so ljudje se sodčeka tako čvrsto poprijeli, da je bil kmalu prazen. Potem pa, ko je bil g. oskrbnik Pavlin za komisarja, njegov „majer domus“ za izklicnika, smo tako vrlo dražili, da se nam je gospod oskrbnik, čeravno bolj skrivaje, srčno smejal. Vzročila je božja ipavska kaplja tudi to, da smo se nazadnje za slovó še udarili, ter je eden izmed nas, oče 4 otrok iz Lozic, z zlomnjeno roko in krvavo glavo ondi obležal! Gledé na ta žalostni konec preveselo začete dražbe, ne moremo si kaj, da ne bi vprašali: ktera županija je zanemarila tukaj svojo dolžnost? kako da je oskrbnik Pavlin na tak način javno dražbo vpeljal? pri kateri županiji ali oblasti so se koleki in deseti denar od te dražbe plačali? kdo je kriv, ako ne bo mogel oče svojim otrokom kruha več služiti? Nadjamo se, da bode sl. okrajno poglavarstvo v Postojni ta slučaj na tanko preiskalo, da se za gotovo zvé, kako in kaj, kar se zdaj morebiti krivo misli. Konstatirati pa moramo ob enem, da je živa potreba, da se kmalu obljubljenе velike županije vresničijo.

Iz Metlike. (Očitna zahvala.) Za tukajšnji novi šolski vrt so gosp. Anton Homač iz Gradaca, gospoda Mayer in Metz v Ljubljani, sl. c. k. kmetijsko društvo v Ljubljani in gosp. Jože Pohlin iz Metlike dobrovoljno toliko pripomogli, da smo do zdaj že do 900 divjakov in čez 30 ceplencev nasadili, do 100 divjakov s žlahnim sadjem cepili in precej veliko jabelčnih, hruševih in črešnjevih pešek in murbovega semena vsejali. Iskrena zahvala vsem za to blago podporo! Naj pri tej priliki tudi opomnim, da gospoda Mayer in Metz v Ljubljani sta pripravnost izrekla, da učiteljem lepih cepičev za požlahnenje divjakov rada darujeta.

Krajni šolski svét v Metliki 23. aprila 1871.

Janez Kapelle, predsednik.

*) Ravnokar gré po časnikih novica, da vodstvo južne železnice je razdrlo pogodbo s francoskimi podvzetniki. Po takem vendar utegne biti prečudnemu cincanju o tej železnici konec.

Iz Ljubljane. Ministerstva predsednik grof Hohenwart tedaj, kakor so zadnje „Novice“ povedale in se bere na zadnji strani današnjega lista, je prinesel pred zbornico poslancev vladni predlog, po katerem naj bi se avtonomija deželnih zborov razširila. Strašen oginj je zarad tega v strehah centralistov, — zakaj? tega mi ne razumemo; vsaj so tudi po razširjeni tej avtonomiji deželni zbori pod cenzuro državnega zbora. „Presse“ kriči, da to bi bil „samomor ustave“, ako bi zbornica poslancev sprejela ta predlog; drug njen tovarš trdi, da je ta predlog „federalizem s figovim listom“; „Wehrzeitung“ vidi v njem popolno paralelen položaj državnega zbora in deželnih zborov, itd. Resnica je to, da grof Hohenwart je s tem predlogom centraliste hudo razkačil, federalistov pa si ž njim tudi ni pridobil. Naša kritika o tej zadevi je tedaj na kratko rečena ta: „Viel Lärm um nichts“, ali po naše: „z velikega oblaka mali dež“. Pa vsaj ministerstva predsednik tudi ni mislil, da s tem predlogom vstreže državnopravni opoziciji, kajti sam je očitno rekel, da sprava z opozicijo more se doseči po drugačni poti, ne pa v tem državnem zboru, kjer trójica Herbst, Giskra, Rechbauer zvonec nosi. In to je resnica. Zato jim je vrgel kost, naj jo grizejo. Ministerstvo sedanje vé, da Schmerlingova postava za volitve v deželne zборе je kriva vseh desetletnih nadlog, v ktere je nemškutarski centralizem pogreznil Avstrijo. Zato Hohenwart name-rava nove volilne rede, da po njih — tedaj po ustavni poti — prekucne farizejski ustavoverski komplot in potem začne spravo z vsemi deželami in narodi v Cislajtaniji, — med tem se utegne tudi v Translajtaniji marsikaj premeniti. In v to Bog pomozil!

— (Iz seje deželnega odbora 28. aprila.) Na sklep zadnjega deželnega zbora kranjskega, da se ima ljubljanska deželna najdenišnica, to je, sprejemnica nezakonskih otrok na deželne stroške, konec meseca junija odpraviti in da se od 1. julija letošnjega leta ne bo noben nezakonsk otrok več na novo na deželne stroške v skrb in rejo prevzel, je c. k. deželna vlada deželnemu odboru odgovorila, da je treba cesarskega potrjenja za odpravo deželne najdenišnice zato, ker se je treba držati pogojev, s katerimi je bila bolnišnica z najdenišnico vred deželnemu zastopstvu izročena, in da po takem je treba čakati odgovora ministerstva. Ker pa se je po dovoljenji cesarskem lansko leto odpravila najdenišnica za gornje-avstrijsko deželo v Lincu, zato smemo tudi istega dovoljenja pričakovati za našo deželo in da se ministerstvo ne bode spotikalo na formi zborovega sklepa, ki je po izgledu deželnega zbora gornje-avstrijskega mislil, da se najdenišnica ljubljanska more brez vseh ovinkov temveč odpraviti, ker lastno njeno ustanovljeno premoženje znaša le par sto gold., stroški njeni pa presegajo 60.000 gold. vsako leto. A tudi deželni zbor ne bode zoper to, da se njegov sklep predloži Njegovemu Veličanstvu v potrjenje, kajti njemu je edino zato, da se odpravi najdenišnica, ktera deželi strašanske stroške prizadeva, ki se nabirajo le po prikladah na davke. — Cestnemu odboru v Radečah na Dolenskem je deželni odbor za leto 1871. dovolil 2000 gold. podpore za javne ceste in mostove. — Novi oskrbnik posilne delavnice g. Drag. Tekavčič je 20. aprila t. l. svojo službo v posilni delavnici nastopil.

— (Odbor „Slovenije“) je v poslednji seji sklenil, da pred prihodnji občni zbor prinese sledeče predloge: 1) vodstvu gorenjske železnice se odkrijejo nekatere napake o tarifi, 2) vodstvom železnice gorenjske in južne se vložijo pritožbe, da se v njihovih razglasih prezira deželni (slovenski) jezik, in 3) da se za uradnike premalo izbirajo taki, ki umejo jezik slovenski. Vrh tega

se priporoča tudi odboru tabora gorenjskega, naj tudi on v svojo razpravo vzame omenjene točke. — Po odborovi seji in predno so se začele govorniške vaje, je predsednik dr. Jan. Bleiweis odboru in zbranim društvenikom „Slovenije“ bral srčni pozdrav, ki ga je na imé „Slovenije“ prejel od odličnih domorodcev hrvaških, na čast povratku g. Ivana Vončine oni dan zbranih v vojaškem Sisku. Z navdušenimi živiošklici je bil pozdrav sprejet, in brzi telegraf je nesel odzdrav tisti hip v Sisek. — Potem je dr. Razlag prvi oddelek govorniških vaj pričel z jako zanimivim govorom o časnikarstvu slovenskem, v katerem je razvil zgodovino slovenskih časnikov in vse njih razmere tako jasno, tako temeljito in resnično, da je vsacemu lahko žal, kdor ga ni slišal. „Novice“ prinesó prihodnjič posnetek obširnega govora, ki je razpravljal sledeče 4 točke: 1) Koliko in kakošnih časnikov je Slovincem treba? 2) Kako se naj naši časniki dušno in materialno podpirajo, toraj zdržavajo? 3) Ali nam je treba že sedaj političnega dnevnika? 4) Ali bi koristen bil časnik v nemškem jeziku?

— V zadnjem listu je bilo rečeno, da ne moremo verjeti tega, da je cesarski namestnik novega župana ljubljanskega pri instalaciji 25. aprila pozdravljal tako, kakor je poročal „Tagblatt“. Drugi dan je vradna „Laibacherica“ prinesla celi govor c. k. deželnega predsednika, ki je sicer unemu zeló podoben, v katerem pa se naj večkrat nahaja pomenljiva beseda „Selbstbeherrschung“, s katero c. k. deželni predsednik g. Dežmana „celega“, „dovršenelega moža“ (to je po naše glavo narodnim zahtevam nasprotne klike) opominja, brzdati se in zdržavati se preglasovite svoje strasti. Ker pa je, kakor se nam pripoveduje, gospod deželni predsednik izstopil iz konstitucionalnega društva, kteremu najmanj cesarski namestnik, pa tudi nikdo drug ne more ud biti, komur je mar za spravo narodov in po tej za obstanek Avstrije, in ker s tem izstopom je bridko kritiko izrekel o tem društvu, kteremu je Dežman dozdej duša in voditelj bil, tedaj morebiti ona hvala gosp. deželnega predsednika ni brez ironije bila, in zato opustimo daljno besedovanje o oni formaliteti, ki se je 25. aprila vršila v mestni hiši, ter rečemo le to, da se je nadjati, da tudi g. Dežmanu se bodo še oči odprle, da ta pot, ktero on hodi blizo 10 let, je pogubna pot za-nj, in da bode treba slovó dati oni importirani nemčurski kliki, ki na zemlji slovenski pod krinko „više omike“ zanikuje narodu slovenskemu po Bogu in ustavi mu dane pravice. Da se g. Dežman, ki je mož bistre glave, s župansko volitvijo po edino nemčurskih volilcih tako malo ponašati more, kakor z nenaravno volitvijo po feudalcih v deželni zbor, to gotovo sam tako dobro čuti, kakor to vé cela dežela. Morebiti da župan Dežman je zdaj „Hercules am Scheidewege“; vsaj je neki na strelišču v nedeljo rekel, da „bo skušal — pravo zadeti“.

— (Pravila katoliško-politične besednice) so od vlade potrjene in družba se je 21. dne t. m. ustanovila ter si predsednika izvolila dr. Jurija Strbenca.

— (Služba.) Na c. k. niži realni gimnaziji v Kranji s slovenskim učnim jezikom je razpisana služba učitelja za risanje. Prošnje naj se izročé do 15. maja t. l. deželnemu šolskemu svetu Kranjskemu. Poseben ozir se bo jemal na kandidate, ki bi znali učiti tudi matematiko.

— (Gospod Jan. Škofic), fajmošter v Suhorji, mož za cerkev, šolo in povzdigo kmetijstva, zlasti sviloreje, nevtrudljivo delaven, še le 50 let star, je za tifusom umrl. Domovina po pravici žaluje po njem!

— (V deželnem gledališču) ste bile v četrtek in nedeljo še slovenske predstavi na korist gospodičini Brusovi in gospodoma Šusteršiču in Medenu. Polno gledališče

je bilo živa priča, da občinstvo ceni njihove odlične zasluge za slovensko dramatiko; al želeti bi bilo, da bi se za benefice jemale dobre igre in bi se tedaj bolj kritično izbiralo.

— (*Sejm, ki se je začel v ponedeljek*), je bil reven na vsako stran. Neki kmet je prodal kravo in dobil za njo 5 bankovcev po 10 gold., ki vsi so bili ponarejeni.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — V zadnjem našem listu omenjeni predlog novega ministerstva, ki ga je 25. aprila podal zbornici poslancev, in ki zdaj zvonec nosi po vseh časnikih, se glasí tako-le:

„S pritrjenjem obeh zbornic državnega zbora sledeče dodajam k §§. 11., 12. in 13. osnovnih postav o državnem zastopstvu 11. decembra 1867. in velevam:

§. 1. Deželni zbori v državnem zboru zastopanih dežel imajo pravico, v zadevah, ki so po §. 11. osnovnih postav o državnem zastopu pridržane državnemu zboru, in ktere v §. 5 pričujoče postave niso izvzete, sklepati predloge postav, kateri s pritrjenjem državnega zbora in kedar jih je cesar potrdil, dobivajo za dotično deželo veljavo postav.

§. 2. Predlogi postav te vrste prihajajo po posredovanji vlade v državni zbor, ki jih mora kot predloge deželnih zborov jemati v obravnavanje.

§. 3. Pri tem obravnavanji sme državni zbor samo pretresavati, ali se dá od deželnega zbora nasvetovana postava strinjati z državnimi koristimi ali ne, in potem vsemu predlogu pritrđi, ali ga pa zavrže; da bi se nasvetovani predlog spreminjal, tega državni zbor ne sme sklepati.

§. 4. Ako predlog postave ni dobil pritrjenja obeh zbornic državnega zbora, mora to vlada naznaniti dotičnemu deželnemu zboru.

§. 5. Deželni zbori nimajo pravice po predstoječi postavi nasvetovati postavnih predlogov o sledečih zadevah, ki po §. 11 postave o državnem zastopu spadajo v delokrožje državnega zbora: a) o zadevah, ki so po odstavkih a, c, e tega paragrafa našteté; b) o zadevah, ki se tičejo tega, kako naj bi se vredila v občé in posebej vojaška dolžnost, kako dolgo naj bi trajala, in ki se tičejo dozvoljevanja novakov, ki jih je treba vsako leto dati v vojake; c) o vredjevanji denarnih, peneznih, bankovskih, colnih, kupčijskih, telegrafijskih, poštnih in železniških zadev; d) o postavodaji gledé državljanskih pravic; e) o postavnih določilih gledé izvrševanja državnih osnovnih pravic, o državnem sodnišči in f) o vseh zadevah sploh, ki se imajo vsled dogovorov med deželami in kronovinami v državnem zboru zastopanimi ter deželami ogerske krone vredovati po enakih postavnih določilih ali po enakih načelih.

§. 6. Vlada ima pravico takih postavnih predlogov deželnih zborov ne predlagati državnemu zboru, kateri nimajo v §. 1 naštetih lastnosti.

§. 7. Po tu omenjenih določilih izdelana postava se sme, slučaj §. 14 osnovnih postav o državnem zastopu izvzemši, le potem državne postavodaje deti ob veljavo, in sicer: a) vsled nasveta deželnega zbora; b) tudi izven tega slučaja, ko bi se to izreklo v kasnejši, isto zadevo za vse kronovine in dežele vredujoči postavi.

§. 8. Ta postava obvelja oni dan, ko se razglasi.

§. 9. Moje ministerstvo ima nalogo to postavo izvršiti“.

Tako se glasí glasoviti predlog vladni. „Decembristi“ se hudo togotijo nad tem predlogom, ker ne morejo trpeti, da bi se le za pičico premenila ustava, v katero so, kot mati v svoje dete, zaljubljeni tako, da bi raji Bog vedi kaj hudega doživeli, ko prestvarjenje njihovega precartanega dela. Sklenili so že, da ovržejo ves predlog, za ktereга se sicer tudi poslanci državopravne opozicije ne bodo jokali. Al, kakor se sliši, tudi vladi ni veliko ležeče nad tem, al zbornica sprejme ta predlog ali ne. Podoba je, da je ministerstvo ta predlog zdaj napravilo le zato, ker so ustavoverci po vsej sili hoteli vladin predlog imeti. No! zdaj ga imajo, in naredé naj, kar hočejo z njim. Da ga bodo ovrgli, to je gotovo, kajti vže skrbé, da se bode v odbor, ki bode pretresal ta predlog, volilo 19 njihove klike in le 5 drugih. — V tej seji se tudi voli odbor 12 poslancev za poročevanje o vladinem načrtu za ustanovitev visoke kmetijske šole na Dunaji. — Podala se je peticija večih fužinarjev Gorenškega, zadevajoča vladni načrt o reorganizaciji gozdnih uradov. — Na vrsti je bilo tudi tretje branje notarskega reda (Notariatsordnung); sprejela se je ta postava. Dalje se je obravnavalo o postavi, po kateri je treba, da edino le notarji smejo delati nektera pisma in da se morajo podpisi na tabularnih pismih potrditi (legalizirati). V seji 28. aprila se je obravnaval na dalje ta predmet. Eni so trdili, da je to na korist ljudstvu, ker se s tem zakotnim pisčem v okom pride; drugi so trdili, da se to lahko na drugi poti doseže, in da bi ta postava le nove stroške napravila ljudstvu. Posebno huda je bila debata o tem, da se morajo podpisi pisem, ktera imajo priti v gruntne bukve, vselej potrditi dati od notarja. Po dolgi debati se sprejme predlog, da smejo le notarji nektera pisma delati; al padel je predlog za legaliziranje. Ta postava sicer še zdaj nima za Kranjsko, Koroško, Salcburško, Bukovino, Dalmacijo itd. veljave, ker je premalo notarjev; al vendar se nam zdi prav, da se je ovrгло posilno legaliziranje, ker skušnja kaže, da nima take vrednosti, da bi bilo to potrebno. — V seji 25. aprila, ko je grof Hohenwart zbornici podal vladni predlog, so mahoma stavili ustavoverci predlog za direktne volitve v državni zbor in za pomnoženje poslancev. Direktne volitve, to je, volitve ne po deželnih zborih v državni zbor, so centralistom tista zvezda, ki jih po njihovih mislih gotovo pelje v Betlehem nemškutarskega gospodstva.

— (*Kavarno slovansko „Café Slave“*) je gosp. A. Tomanek odprl na Dunaji v ulicah „Schottenring“ imenovanih. Zdaj vendar vsak Slovan, ki pride na Dunaj, najde kavarno, kamor pride k svojim in se mu nad 80 slovanskih časnikov ponudi.

Hrvaško. — Vse živo je zdaj pri nas, kajti nove volitve v deželni zbor imajo biti 16. t. m. Kamor prideš, ne čuješ drugzega, nego pitanje: kdo je kandidat narodne stranke, kdo vladine? Ta hvali, uni grdi; ta obeča, uni plaši. Bog daj, da se izvršijo volitve na srečo národno, Hrvatom na blagor, a potem tudi nam Slovincem na korist!

Francosko. — V Parizu in okoli Pariza je še vse, kakor je bilo; al kmalu bomo slišali izid strašnega boja, kajti verzajlska vojska ima po napovedi Thiers-a te dni od vseh strani planiti na pariško.

Kursi na Dunaji 2. maja.

5% metaliki 59 fl. 15 kr.

Ažijo srebra 122 fl. 35 kr.

Narodno posojilo 68 fl. 80 kr.

Napoleondori 9 fl. 91 kr.